

Kompendium wiedzy o przepisach ruchu drogowego dla rowerzysty

Podstawy

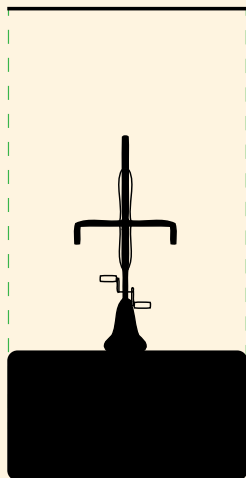
Kto jest rowerzystą?

Zgodnie z prawem rowerzystą jest osoba poruszająca się w danej chwili na rowerze. Gdy rowerzysta zsiądzie z roweru, staje się pieszym. Pieszym jest też dziecko poniżej 10 roku życia poruszające się na rowerze, które w związku z tym może jechać chodnikiem.

Co to jest rower?

W świetle prawa rower to **pojazd o szerokości nieprzekraczającej 0,9 m poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem**. Rower może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny, zasilany prądem o napięciu do 48 V o znamionowej mocy ciągłej do 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h.

szer. > 0,9 m

WÓZEK ROWEROWY (potocznie: riksza)

szer. ≤ 0,9 m

ROWER

Czym innym jest **wózek rowerowy** – jest to pojazd o szerokości **powyżej 0,9 m**, przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy, poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem. Wózek rowerowy, tak samo jak rower, także może być wyposażony w napęd elektryczny, przy takich samych zastrzeżeniach.

Rozróżnienie to ma swoje konsekwencje: **wózek (riksza) jako szerszy nie może poruszać się po wszystkich typach infrastruktury przeznaczonej dla roweru**.

Uprawnienia do jazdy rowerem

Osoba dorosła nie potrzebuje żadnych uprawnień do poruszania się rowerem. Uprawnień takich, w postaci **karty rowerowej**, potrzebuje osoba niepełnoletnia między 10 a 18 rokiem życia. Natomiast dziecko do 10 roku życia może się poruszać rowerem wyłącznie pod opieką dorosłego i formalnie traktowane jest jak pieszy.

Kodeks drogowy

Kodeks drogowy/ruchu drogowego to określenie potoczne. W praktyce rowerzysta ma obowiązek stosować się do:

- ustawy **Prawo o Ruchu Drogowym**
- znaków i sygnałów drogowych określonych w **rozporządzeniu o znakach i sygnałach drogowych**
- przepisów wynikających wprost z **Konwencji Wiedeńskiej o Ruchu Drogowym** oraz **Konwencji Wiedeńskiej o Znakach i Sygnałach Drogowych**

UWAGA: Istotne zmiany dotyczące ruchu rowerów zostały wprowadzone w noweli ogłoszonej w 2011 r.

Znaki drogowe związane z ruchem rowerowym

C-13 - Droga dla rowerów

P-23 - Droga dla rowerów (znak poziomy na jezdni)

C-13a - Koniec drogi dla rowerów

C-16/C-13 - Droga pieszo-rowerowa bez separacji ruchu

Droga pieszo-rowerowa z ruchem separowanym (w istocie jest to połączenie w jeden znaków droga dla rowerów C-13 i drogi dla pieszych C -16, na znaku pokazane jest ich wzajemne położenie, koniec dróg pieszo-rowerowych oznacza się analogicznie jak drogi dla rowerów)

B-9 - Zakaz wjazdu rowerów

D-6a - Przejazd dla rowerzystów

D-6b - Przejście dla pieszych i przejazd dla rowerzystów (połączenie D6 i D6a)

P-22 - Przejazd dla rowerzystów (znak poziomy)

T-22 - Tabliczka wyłączająca dla rowerzysty działanie znaków, pod którymi została umieszczona

A-24 - Uwaga rowerzysty

C-16 /T-22 - Połączenie znaku Droga dla pieszych z tabliczką Nie dotyczy rowerów - oznacza chodnik, po którym możesz jechać rowerem, ale nie musisz (inaczej niż w przypadku znaku Droga pieszo-rowerowa)

Gdzie powinien poruszać się rowerzysta?

Jezdnia

Rowerzysta z zasady musi poruszać się **po jezdni**, gdzie jest pełnoprawnym uczestnikiem ruchu. Wyjątkiem jest sytuacja, w której istnieje **utwardzone pobocze** lub **droga dla rowerów albo pas ruchu dla rowerów** – wtedy rowerzysta ma obowiązek korzystać właśnie z nich. W takim przypadku jednak muszą być wyznaczone **dla kierunku, w którym rowerzysta jedzie, lub w którym zamierza skręcić**. Oczywiście rowerzysta nie może poruszać się po drogach ekspresowych i autostradach, a także tam, gdzie ustawiony został **znak zakazu wjazdu rowerów (B9)**, chyba że pod znakiem znajduje się tabliczka „nie dotyczy rowerów” (T-22). Takie pozornie absurdałne ustawienie oznacza, że zakaz jazdy rowerem dotyczy tylko wózków rowerowych, a nie zwykłych rowerów do 0,9 m szerokości.

Jazda po chodniku

Jazda po chodniku jest z zasady zabroniona. Dopuszcza się ją tylko w wyjątkowych sytuacjach, tj. gdy spełnione są jednocześnie trzy warunki:

- na ulicy **dozwolony jest ruch z prędkością większą niż 50 km/h**
- brakuje wydzielonej drogi dla rowerów (bo wtedy jest obowiązek korzystania z niej)
- szerokość chodnika wynosi co najmniej 2 m.

Dodatkowo podczas trudnych warunków atmosferycznych (ulewa, śnieżyca, lód, mgła – nie jest to w przepisach jednoznacznie zdefiniowane). Może też nim jechać dziecko poniżej 10 roku życia i z opiekunem

UWAGA: Jak widać, w myśl przepisów jazda po chodniku **nie jest dozwolona praktycznie nigdzie w terenie zabudowanym**, chyba że gdzieś ustawiony jest znak podwyższający dopuszczalną prędkość np. do 70 km/h (ograniczenie prędkości jest tu w istocie podwyższeniem dopuszczanego limitu).

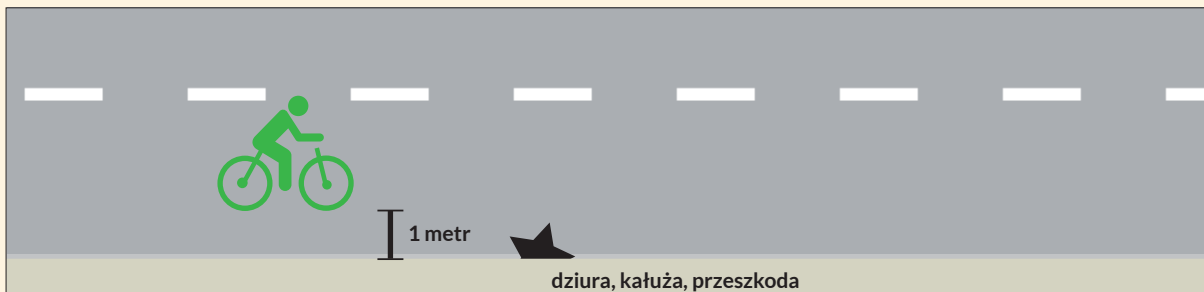
Po chodniku za to można jeździć w nocy, bo wtedy w terenie zabudowanym obowiązuje ograniczenie do 60 km/h, ale znów z wyłączeniem miejsc, gdzie stoją dodatkowe ograniczenia, np. do 30 lub 40 km/h.

Obowiązki rowerzysty

Rowerzysta powinien stosować się do ogólnych zasad ruchu drogowego oraz przepisów specjalnie dedykowanych rowerzyście. Podstawowe z nich to:

- **ruch prawostronny:** rowerzysta powinien jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni
- obowiązek korzystania z **drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, jeśli są wyznaczone dla kierunku, w którym jedzie lub zamierza skręcić**

- obowiązek korzystania z **pobocza nadającego się do jazdy**
- rowerzysta powinien **zawczasu wyraźnie sygnalizować manewry**, które zamierza wykonać
- rowerzysta powinien **mieć prawidłowo wyposażony rower**
- **obowiązek jazdy prawą stroną** (jazda „możliwie blisko prawej krawędzi jezdni” **nie oznacza jazdy tuż przy krawężniku** - trzeba brać poprawkę na otwierające się drzwi zaparkowanych samochodów, dziury w jezdni i inne przeszkody).

UWAGA: Przepisy dopuszczają **jazdę środkiem pasa ruchu na skrzyżowaniu lub bezpośrednio przed nim**, jeśli pas ruchu umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku.

Porada eksperta: obowiązek jazdy „po ścieżce”

Słysz się często, że rowerzysta ma „obowiązek korzystać ze ścieżki rowerowej”. To jednak tylko część prawdy i powstaje wokół tego mnóstwo nieporozumień. Przepis ustawy mówi o tym obowiązku **warunkowo** – „jeśli jest ona wyznaczona dla kierunku, w którym rowerzysta jedzie lub zamierza skręcić”. To znaczy, że droga (lub pas ruchu) dla rowerów musi być wyznaczona **po prawej stronie jezdni**, aby rowerzysta miał obowiązek z niej korzystać.

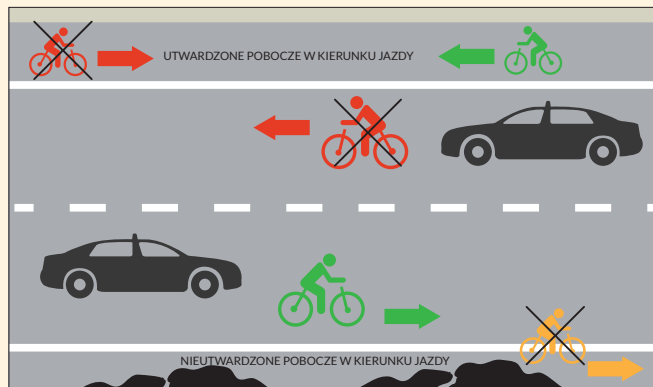
O tym, czy coś jest drogą dla rowerów, stanowią wyłącznie **znaki drogowe** (droga dla rowerów i pieszych również jest drogą dla rowerów). Rowerzysta – tak jak każdy kierujący - musi stosować się do znaków drogowych umieszczonych **po prawej stronie jezdni** oraz nad pasem ruchu (wtedy obowiązują one tylko dla tego pasa). Jeżeli zatem droga rowerowa dwukierunkowa wyznaczona jest na lewo od jezdni, a po lewej stronie stoi znak, który o tym informuje, nie powinien on nas obowiązywać. Istnieje jednak poważne ryzyko, że policjant interpretuje sytuację inaczej i będziemy musieli odmówić przyjęcia mandatu, aby udowodnić swoją rację przed sądem.

Podobnie jest w przypadku pasów ruchu dla rowerów (w odróżnieniu od dróg dla rowerów, stanowią one część jezdni!). Jeśli na jezdni jest wyznaczony pas ruchu po jej lewej stronie, to rowerzyście nie wolno po nim jechać. Ma obowiązek jechać prawą stroną jezdni, a nie pasem ruchu dla rowerów.

Pobocze nadające się do jazdy (a tylko z takiego rowerzysty ma obowiązek korzystać) to przede wszystkim pobocze utwardzone (asfaltowe), równe i czyste. Jazda po nawierzchni, w której rower się zapada i buksuje, a w zimie ślizga, grozi utratą równowagi rowerzysty i przewróceniem się na jezdnię.

Obowiązek sygnalizowania manewrów

Zamiar skrętu lub zmiany pasa ruchu rowerzysty sygnalizuje wyciągniętą w bok ręką odpowiadającą kierunkowi, w który zamierza jechać. Powinien to uczynić przez co najmniej kilka sekund przed manewrem, upewniając się jednocześnie, czy z tyłu nie nadjeżdża pojazd, który chce go wyprzedzić. Podczas samego manewru konieczne może być trzymanie kierownicy obiema rękami, aby nie stracić równowagi na nierównościach.

Obowiązkowe wyposażenie roweru

Na obowiązkowe wyposażenie roweru składają się zasadnicze elementy:

- co najmniej jeden **skutecznie działający hamulec**
- **dzwonek** lub inny urządzenie ostrzegawcze o nieprzerażliwym dźwięku
- **oświetlenie**

Obowiązkowe oświetlenie roweru i wózka rowerowego

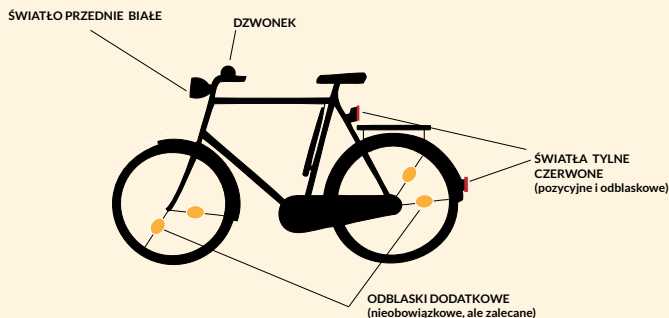
Z przodu co najmniej jedno światło pozycyjne barwy białej lub żółtej selektywnej. Z tyłu co najmniej jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz co najmniej jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt.

Obowiązkowe oświetlenie przyczepki rowerowej

Z tyłu co najmniej jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz co najmniej jedno światło odblaskowe barwy czerwonej. Z przodu, jeśli przyczepa jest szersza od roweru lub wózka rowerowego, jedno światło pozycyjne barwy białej.

Jakie warunki musi spełniać oświetlenie?

Dopuszcza się, aby światła (oprócz tylnego odblaskowego) były zdemontowane, jeżeli rowerzysta nie jest zobowiązany do ich używania podczas jazdy. Światła, zarówno przednie, jak i tylne, mogą być migające. **Światła pozycyjne** muszą świecić na tyle mocno, by były widoczne z odległości 150 m, a **światła odblaskowe**, oświetlone światłem drogowym innego pojazdu, powinny być widoczne w nocy z odległości co najmniej 150 m. Powinny być zamocowane na wysokości od 25 do 150 cm od poziomu jezdni. Obowiązkowe oświetlenie musi być zamontowane na pojeździe, więc **nie można go wieszać np. na plecaku lub czole (lampki czołowe)**. **Światła czerwone** nie mogą być widoczne z przodu, a **światła białe** – z tyłu. Dotyczy to zarówno światel obowiązkowych, jak i dodatkowych.

Oświetlenie dodatkowe

Dopuszcza się umieszczanie odbłasków w kolorze żółtym samochodowym na pedalach oraz na kołach. Zaleca się, aby na każdym kole był co najmniej jeden odbłask, tak by z każdego boku roweru były widoczne co najmniej dwa światła. Można także posiadać światła odblaskowe białe z przodu roweru. W rowerach, wózkach rowerowych i przyczepach rowerowych dopuszcza się odblaskowy pasek w kształcie nieprzerwanego pierścienia, umieszczony na obu bokach opony, albo elementy odblaskowe w kształcie nieprzerwanego pierścienia, umieszczone na bocznych płaszczyznach kół tych pojazdów.

Kiedy używamy światel?

Rower nie posiada światel mijania, a jedynie pozycyjne, więc obowiązek korzystania ze światel całą dobę nie obowiązuje rowerzystów. Światła trzeba zapalić w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza (deszcz, śnieg, mgła, zmierzch), od zmierzchu do świtu oraz w tunelu.

Po czym jeździmy (infrastruktura rowerowa)?

Jezdnia

Głównym rodzajem infrastruktury, z jakiej w praktyce będzie korzystał jeżdżący zgodnie z przepisami rowerzysta, jest **jezdnia** – czyli część drogi przeznaczona do ruchu także innych pojazdów (przy czym jezdnią nie są wydzielone torowiska).

Droga dla rowerów

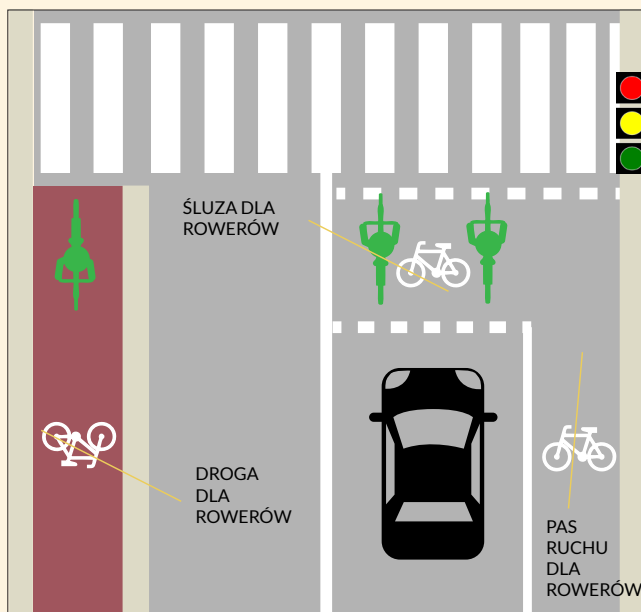
Droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Pas ruchu dla rowerów

Część jezdni przeznaczona do ruchu rowerów w jednym kierunku, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi.

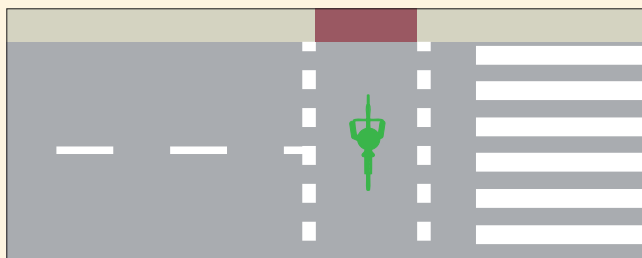
Śluza dla rowerów

Część jezdni na wlocie skrzyżowania na całej szerokości jezdni lub wybranego pasa ruchu przeznaczona do zatrzymania rowerów przed samochodami, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi.

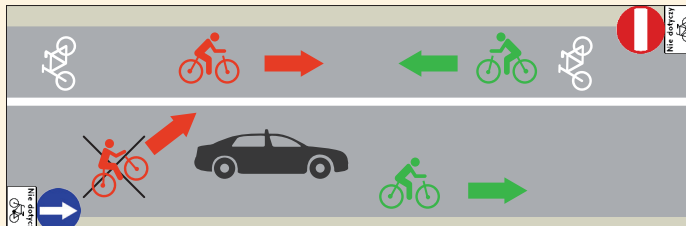
Przejazd dla rowerzystów

Powierzchnia jezdni lub torowiska przeznaczona do przejeżdżania przez rowerzystów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi. Przejazdy rowerowe są wyznaczone przez przerywane linie z obu stron, nie muszą być natomiast zamalowane na czerwono.

Kontrapas rowerowy

Nie posiada on osobnej definicji, gdyż jest to zwyczajny pas ruchu dla rowerów, tyle że wyznaczony w kierunku przeciwnym do ruchu samochodów. Kontrapas może być wymalowany na jezdni, albo nie (podobnie do pasów dla samochodów, które też nie zawsze są wymalowane na ulicy). W obu przypadkach o jego istnieniu informują tabliczki „nie dotyczy rowerów” pod znakami oznaczającymi drogę jednokierunkową. Jest to tzw. **dopuszczenie ruchu rowerów pod prąd (kontraruch)**.

UWAGA: Nie wszyscy na to zwracają uwagę, ale kierunek ruchu na drodze lub pasie rowerowym wyznaczają namalowane na podłożu rowerki. Nie wolno się po nich poruszać pod prąd.

Pobocze

Część drogi przyległa do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

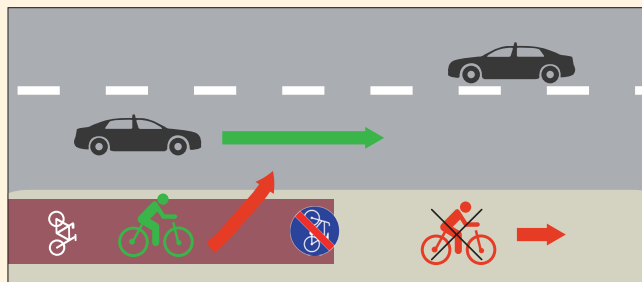
UWAGA: przecięcie drogi z drogą dla rowerów jest skrzyżowaniem (choć niestety większość kierowców nie jest tego świadoma).

Zasady pierwszeństwa

Ogólnie, zasady pierwszeństwa obowiązujące rowerzystę są takie same jak w przypadku innych pojazdów, chociaż pewne problemy mogą rodzić sytuacje, kiedy rowerzysta korzysta z dróg rowerowych lub innych udogodnień, a one kończą się lub przecinają z jezdnią dla samochodów.

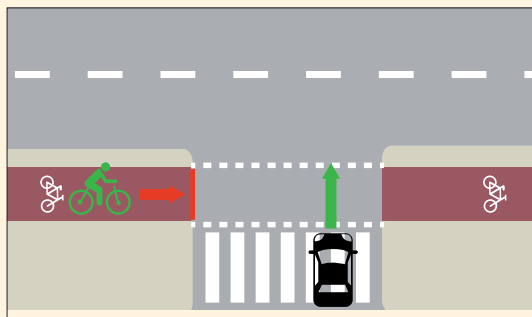
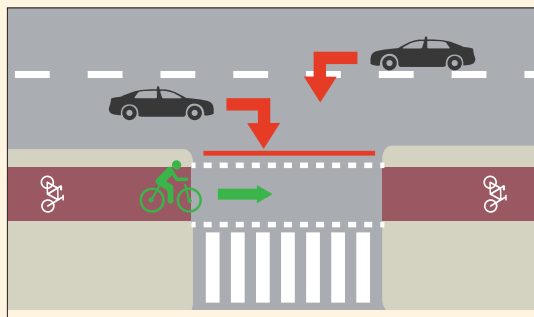
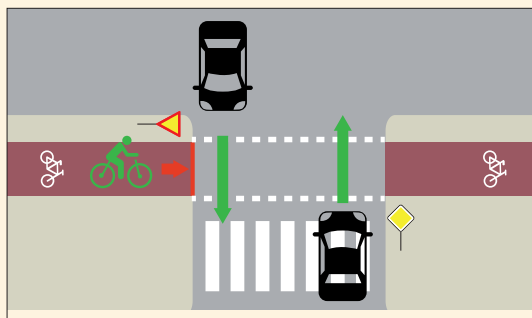
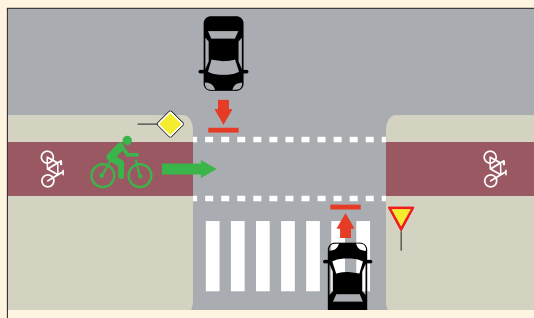
Koniec drogi rowerowej

Rowerzysta korzystający z wydzielonej drogi rowerowej, żeby wrócić do jazdy ulicą, musi ponownie włączyć się do ruchu, ustępując pierwszeństwa wszystkim, którzy się tam poruszają.

Przejazdy dla rowerzystów

Rower będący (już) na przejeździe rowerowy ma pierwszeństwo (tak samo jak pieszy na przejściu i samochód będący już na skrzyżowaniu) Natomiast **nie oznacza to, że rowerzysta ma pierwszeństwo zawsze wjeżdżając na przejazd**. To ustalają konkretne znaki drogowe. Pierwszeństwo ma rowerzysta jadący drogą dla rowerów wzdłuż jezdni z pierwszeństwem przejazdu, ten który dojeżdża do skrzyżowania wzdłuż drogi podporządkowanej, już nie (tak samo jakby jechał w tym momencie razem z samochodami). Reguła ta przestaje obowiązywać, gdy droga rowerowa prowadząca na przejazd rowerowy posiada osobny znak ustalający pierwszeństwo. Wtedy należy się stosować do niego.

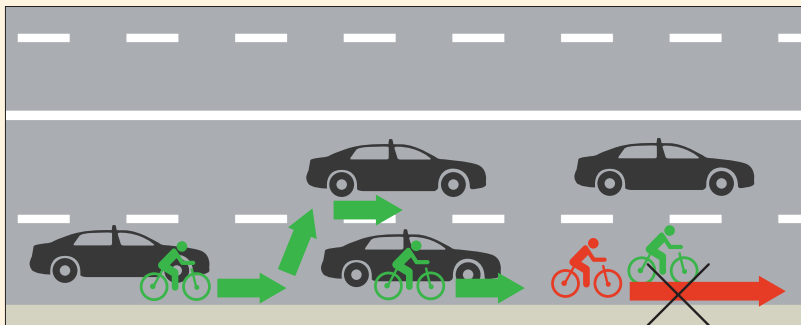
Gdy mamy skrzyżowanie równorzędne, rowerzysta ma pierwszeństwo wyłącznie przed pojazdami skręcającymi lub najeżdżającymi z lewej.

Specjalne prawa rowerzystów – czyli co może robić tylko rowerzysta

Rowerzysta ze względu na cechy charakterystyczne pojazdu, którym kieruje, nie musi stosować się do niektórych przepisów ogólnych. Między innymi:

- **Może wyprzedzać powoli jadące pojazdy inne niż rower lub wózek rowerowy z ich prawej strony.** Obowiązują go jednak ogólne przepisy dotyczące wyprzedzania: musi być odpowiednio dużo miejsca, dostateczna widoczność i rowerzysta nie może nikomu utrudniać ruchu. Oczywiście może także wyprzedzać z lewej.

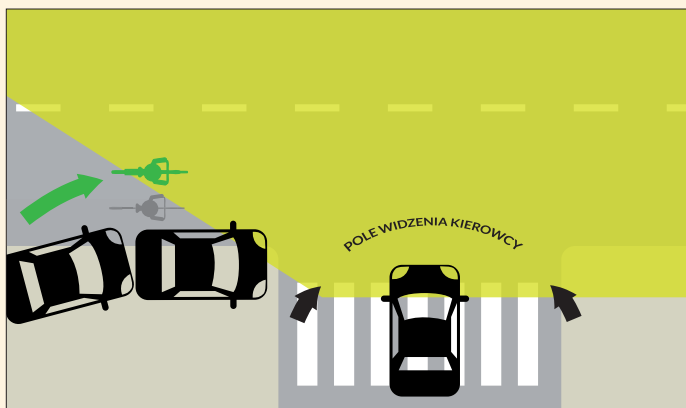
- **Może omijać stojące pojazdy z ich prawej strony,** zachowując odpowiednią odległość. Omijanie z lewej jest dozwolone tylko wtedy, jeśli pojazd nie sygnalizuje zamiaru skrętu w lewo.

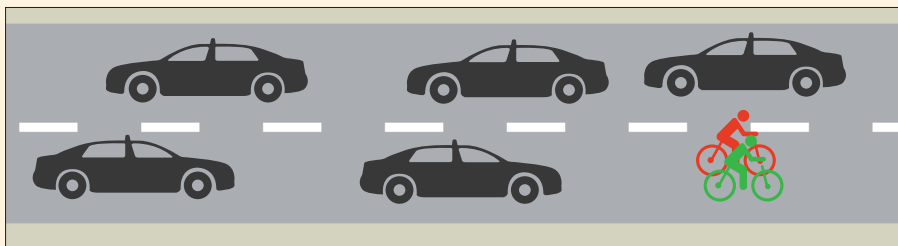
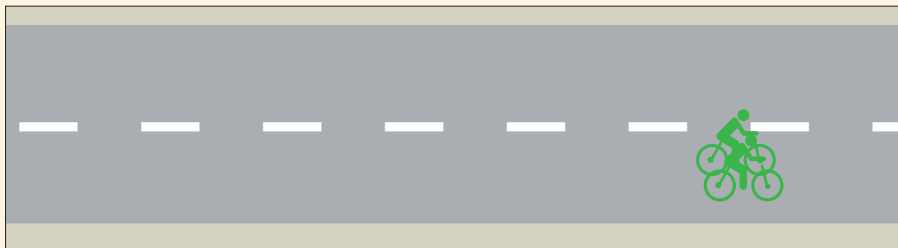
- **Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim może jechać środkiem pasa ruchu.** W ten sposób uniemożliwia kierowcom wyprzedzanie go w obrębie tego pasa i zajeżdżanie drogi, a także jest lepiej widoczny na jezdni.

UWAGA: ten przepis obowiązuje wyłącznie, jeśli z pasa ruchu można opuścić skrzyżowanie w więcej niż jednym kierunku (np. na rondzie). W pozostałych przypadkach rowerzysta może i powinien jechać ok. 1 m od krawędzi jezdni lub linii dzielącej pasy ruchu.

Nie jesteś widoczny(-a), gdy jedziesz zbyt blisko krawędzi!

- **Może jechać obok innego rowerzysty** (rowerzystów), jeśli nie utrudnia to poruszania się innym uczestnikom ruchu albo w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego. W praktyce oznacza to, że jazda obok siebie jest dozwolona, jeśli na drodze nie ma dużego ruchu lub jeśli występuje ograniczenie prędkości do 30 km/godz. lub mniej.

UWAGA: przepis istnieje dopiero od 2011 r., jeśli trafisz na policjanta, który go nie zna – odmów przyjęcia mandatu.

- **Nie musi mieć włączonego oświetlenia w ciągu dnia.** Nakaz korzystania ze świateł stanowiących obowiązkowe wyposażenie roweru (pozycyjnych) dotyczy **jedynie jazdy w nocy i w tunelach**. Nakaz jazdy z włączonymi światłami przez całą dobę dotyczy wyłącznie pojazdów, których obowiązkowe wyposażenie stanowią światła mijania, drogowe lub do jazdy dziennej.

UWAGA: kierowanie rowerem **po spożyciu alkoholu i pod jego wpływem jest zabronione** (podobnie jak pod wpływem „podobnie działających substancji” – narkotyków, a także niektórych leków). Nie ma znaczenia, czy rowerzysta w takim stanie porusza się po jezdni, drodze dla rowerów czy chodniku, stanowiącymi część drogi publicznej. Przepis ten **nie powinien być stosowany poza drogami publicznymi** (np. w parkach, a także na niektórych szlakach i trasach dla rowerów).